

Izy, ary hoy izy taminy: Jereo ny madi-nikareo.”

“Ary raha nijery izy ireo mba hitazana, dia nanandratra ny masonry hankany an-danitra izy ireo, ary nahita ny lanitra nisokatra sy nahita anjely nidina avy tany an-danitra miova tsy ny teo afovoan’ny afo; ary nidina ireny sy nanodidina ireo ankizy madinika ireo; ary nohodidin’ny afo ireo; ary ny anjely dia nanompo azy ireo” (3 Nefia 17:23–24).

Ahoana no ahafahan’ny zanantsika miaina fitahiana toy izany ankehitriny? Ny Loholona M. Russell Ballard dia nilaza hoe “Mazava fa ireo amintsika izay nampandraiketina ankizy sarobidy dia nomena adidy masina sy lehibe, satria isika no notendren’Andriamanitra hanodidina ireo ankizy ireo ankehitriny amin’ny fitiavana sy ny afon’ny finoana ary ny fahatakarana hoe iza izy ireo” (“Behold Your Little Ones,” *Tambuli*, Oct. 1994, 40).

Ry rahalahy sy rahavavy, isika no anjely izay nalefan’ny Ray any an-danitra ankehitriny mba hitahy ny ankizy ary afaka manampy azy ireo isika mba hahita indray andro any ny tavan’ny Mpamonjy rehefa mampianatra ny fitsipiky ny filazantsara isika sy mameno ny tokantranontsika amin’ny fifaliana avy amin’ny fiainana azy ireo. Vitantsika ny miaraka mahafantatra Azy. Afaka mahatsapa ny fitiavany sy ny fitahiany isika. Ary amin’ny alalany dia afaka miverina eo anatrehan’ny Ray isika. Manao izany isika rehefa vonona ny hankato sy hahatoky ary hazoto amin’ny fanarahana ny fampianarany.

“Toy izao marina tokoa no lazain’ny Tompo: izao no hitranga fa ny olona tsirairay, izay mahafoy ny fahotany ka manatona Ahy ary miantso ny anarako sy Mankato ny feoko ary mitandrina ny didiko, dia hahita ny tavako ary hahafantatra fa Izy aho” (F&F 93:1).

Ry rahalahy sy rahavavy, fantatro fa velona Andriamanitra, ary i Jesoa Kristy dia Zanany, ilay Mpamonjy sy Mpanavotra antsika. Nanasa antsika hankany Aminy Izy ary nandidy antsika hitondra ny zanantsika mba hahafahantsika miaraka mahita ny tavany ary miaina mandrakizay miaraka Aminy. Ny vavaka ataoko dia ny ahafahantsika miasa daholo mba handraisana izany fitahiana lehibe izany, amin’ny anaran’i Jesoa Kristy, amena. ■



**Nataon’ny Loholona Quentin L. Cook**  
Ao amin’ny Kôlejin’ny Apôstôly Roambinifolo

## Manaraka an’i Jesoa Kristy Isika

*Mifaly tamin’ny zavatra rehetra nataon’ny Mpamonjy isika. Nataony izay ahafahantsika tsirairay avy bahazo ny famonjena sy ny fisandratana ho an’ny tenantsika.*

**A**ndraikitra goavana tokoa ny hanao lahateny amin’ity Alahadin’ny Paska ity ho an’ny Olomantina manerana an’izao tontolo izao izay tia ny Tompo sy ny Mpamonjy antsika, Jesoa Kristy. Mankalaza ny Fandreseny ny fahafatesana isika izao maraina izao. Mankasitraka ny fahatakarana sy ny fahatsapana ao am-po ilay sorompanavotana nataon’ny Mpamonjy an-tsitrapo ho antsika isika. Ny fanekenany ny sitrapon’ny Rainy no nahazoany ny fandresena masina tamin’ny fahafatesana ary zava-nitranga tena lehibe teo amin’ny tantaran’ny zanak’olombelona izany. Fenon’ny fankasitrahana aho noho ity fahafahako miresaka mikasika ny fanarahana ny Mpamonjy ity.

Ny andro roa farany tao anatin’ny asa fanompoan’ny Mpamonjy tety

an-tany talohan’ny nanomboana Azy dia manan-danja lehibe, ary toa tsy takatry ny saina aza. Ny zava-dehibe rehetra ho an’ny anjarantsika mandrakizay dia nitranga tamin’ny Alakamisy ary avy eo ny Zoma, ilay andro izay nanomboana ny Tompo. Ilay Fanasana Farany, fanasana amin’ny Andro Firavavoana, izay “. . . fankalazana ny fanafahana an’i Isiraely tamin’ny fanandevozana” dia niantomboka ny Alakamisy hariva.<sup>1</sup> Nampahafantarina nandritra ny Fanasana Farany ireo ôrdônansy sy fotopampianarana manana ny lanjany lehibe. Hilaza ny telo amin’izy ireo fotsiny aho. Voalohany, nampiorina ny ôrdônansin’ny Fanasan’ny Tompo ny Mpamonjy. Nandray ny mofo izy, novakiany izany, ka nisaotra izy, ary natolony ny Mpianany izany sady nilaza izy hoe: “Ity no tenako izay omena ho anareo; izao no ataovinareo ho fahatsiarovana Ahy.”<sup>2</sup> Toy izany no fomba nampioreny ny Fanasan’ny Tompo. Faharoa, ny zavatra tena namafisiny indrindra dia ireo fotopampianarana mampianatra momba ny fitiavana izay fitsipika faran’ny ambony indrindra. Nampianatra Izy fa, “Izany no hahafantaran’ny olona rehetra fa mpianatro ianareo, raha mifankatia.”<sup>3</sup> Fahatelo, tamin’ny alalan’ny fanalalanana na





fitarihan'i Kristy, "no nampanantenana ny Fanahy Masina an'ireo apôstôly" ho mpampionona hafa azy ireo.<sup>4</sup>

Notanterahan'ny Mpamonjy avy eo ny Sorompanavotana. Nentiny teny Aminy ny "vesatry ny fahotan'ny olombelona" ary "ireo zava-doza . . . entin'i Satana mba hampijaliana."<sup>5</sup> Tao anatin'izany toe-javatra izany dia niaritra ilay fitsarana nomankomanina antsokosoko Izy ary ireo zava-niseho nahatsiravina izay nitondra tany amin'ny Fanomboana Azy. Farany dia nitondra tany amin'ilay Fitsanganan'i Kristy tamim-pandresena tamin'ny maty izany ny Alahadin'ny Paska. Nahatanteraka ny iraka masina nampanaovina Azy ho Mpamonjy sy Mpanavotra i Kristy. Hitsangana amin'ny maty isika ary hikambana amin'ny fanahintsika indray ny vatantsika. Miankina amin'ny fahamendrehan'ny tenantsika tsirairay avy no ahafahantsika manana ilay fahafahana lehibe hiverina eo anatrehan'Andriamanitra indray amin'ny alalan'ny fahasovany.<sup>6</sup>

Ny Mpaminany Joseph Smith, raha niresaka mikasika ireo zava-nitranga nandritra ny Paska dia nilaza hoe: Ny fitsipika fototry ny fivavahantsika dia ny tenivavolombelon'ireo Apôstôly sy Mpaminany, mikasika an'i Jesoa Kristy, fa maty Izy, nalevina, ary nitsangana indray tamin'ny andro fahatelo, ary niakatra any an-danitra; ary ny zavadrehetra hafa mahakasika ny fivavahantsika dia fanampin'izany fotsiny ihany.<sup>7</sup>

Raha mifaly amin'ilay zava-nitranga manan-danja lehibe tao Getsemane sy Kalvary isika, dia amin'ny Tompo izay efa nitsangana tamin'ny maty hatrany ny fifantohantsika. Nijoro ho

vavolombelona i Frederic Farrar, mpanadalina fivavahana sy mpino Anglisy iray, fa ireo taranaka mpino efa taloha be tany tao amin'ny Fiangonana Kristianina tamin'ny taonjato roa voalohany dia nankalaza ny Mpamonjy amin'ny maha "Kristy Nitsangana tamin'ny maty Azy, sy amin'ny maha ilay Mandrakizay ary feno Voninahitra Azy" ary "mahita Azy, tsy eo amin'ny Hazo Fijaliana, fa kosa eo amin'ny Seza fiandrianana."<sup>8</sup>

Nampianatra ny Filoha Gordon B. Hinckley fa ny hafatra entintsika ho an'izao tontolo izao dia hoe velona Izy! Ny tandindon'i Kristy ho an'ny Olomasin'ny Andro Farany dia hita taratra eo amin'ny fanehoantsika amin'ny fomba manan-danja ny finoantsika sy ny fomba iainantsika ny filazantsara.<sup>9</sup>

Rehefa misaintsaina ny dikan'ny hoe Kristianina isika ankehitriny dia eritrereto ny zavatra hotakian'ilay lalan'ny mpianatra amintsika amin'ireo lalana hodiavintsika amin'ny mahanpanara-dia antsika. Manoro hevitra aho ny handinihantsika sy hanarahantsika araka ny tokony ho izy ny nataon'ny Mpamonjy nandritry ny andro roa farany teo amin'ny fiainany an-tany.

Voalohany, saintsaino ny Fanasan'ny Tompo izay naorin'ny Mpamonjy. Fantatry ny Mpamonjy ny zavatra hitranga Aminy. Ilay iraka izay masina sy mifono sorompanavotana nialohavan'ny Ady tany An-danitra tany amin'ny fiainana talohan'ny nahaterahana dia toa niantomboka tamin'izany takariva izany sy ny andro manaraka. Na dia fantany fa hitranga Aminy aza ny fitsarana ho ataon'ny Fahavalony, dia toa tsy nisy porofo na dia kely aza fa nanomana

fiarovan-tena tamin'izany fanendriken-drehana tsy mitombona izany izy. Ny fampioenenana ny ôrdônansy masina tamin'ny Mpianany kosa no nataon'ny Mpamonjy. Rehefa mandinika izany fotoana lehibe izany aho dia tohina tante-raka. Ny Fivoriana Fanasan'ny Tompo no tena masina indrindra amin'ireo fivoriana ao am-piangonana. Taorian'ny Fitsanganany tamin'ny maty dia nanorina ny Fanasan'ny Tompo teo anivon'ny Nefita koa Izy.<sup>10</sup> Raha toa ka te-ho mpanara-dia Azy isika sy ho mpikamban'ny Fiangonana manolo-tena dia tokony hahatsiaro sy hanaja ny Fanasan'ny Tompo. Manome fahafahana ho antsika tsirairay haneho ny fanolorantenantsika hanaraka ny Mpamonjy amin'ny fo torotoro sy fanahy manenina izany, sy hibebaka sy ho tonga Olomasina amin'ny alalan'ny Sorompanavotan'i Kristy.<sup>11</sup> Hanome antsika fahafahana haneho eo anatrehan'Andriamanitra koa ny Fanasan'ny Tompo fa hahatsiaro ny Zanakalahiny sy hitandrina ny Didiny isika eo am-panavaozana ny fanekempihavanana izay nataontsika tamin'ny batisa.<sup>12</sup> Mampitombo ny fitiavantsika sy ny fankasitrahantsika ny Ray sy ny Zanakalahiny izany.

Nanamafy ny fitiavana sy ny firaisankina ihany koa ny Mpamonjy ary nilaza fa amin'izany no hahalalana fa mpanara-dia Azy isika raha toa ka mifankatia. Eo anatrehan'izany Sorompanavotana misy fiantraikany mandrakizay izay handeha ho atrehiny izany dia tena mitaky ny fankatoavantsika ny didy toa izany. Maneho ny fitiavantsika an'Andriamanitra isika rehefa mitandrina ny Didiny sy manompo ny Zanany. Tsy tena takatsika tanteraka ny Sorompanavotana, kanefa miezaka ny ho tia kokoa sy tsara fanahy kokoa isika eo amin'ny fiainantsika na dia eo aza ny fizahan-toetra atrehintsika.

Ny andraikitra nasain'ny Mpamonjy nataon'ny Mpianany, dia ny hifankatia ary ny fomba mahery vaika nampianarany izany fitsipika izany nandritra ny Fanasana Farany dia iray amin'ireo zava-nitranga nanohina ny fo nefa nahafinaritra nandritra ireo andro farany tamin'ny Fiainany teto an-tany.

Tsy nampianatra kilasy iray tsotsotra fotsiny momba ny fomba fitondran-tena Izy. Fa eto dia ny Zanakalahin'Andriamanitra no miangavy ny Apôstôliny

sy ny mpianany rehetra izay mbola ho avy, hahatsiaro sy hanaraka ity ivon'ny Fampianarany ity. Ny fomba fifandraisantsika sy ny fihetsika ataontsika amintsika samy isika dia fomba entina handrefesana ny fanoloran-tenantsika hanaraka an'i Jesoa Kristy.

Rehefa mihaino ireo hafatra mandritra ity fihonambe ity isika dia hahatsapa zavatra ao am-pontsika ary hanapa-kevitra sy hanolo tena ny hanao ny tsara kokoa. Kanefa amin'ny Alatsinainy maraina isika dia handeha hiverina hiasa, hianatra, hiara-hiaina miaraka amin'ireo mpifanolobodirindrina, sy ho eo anivon'izao tontolo izao izay mikorontana amin'ny ankapobeny. Raha takatsika izany fahatsapana izany dia tokony haneho fanajana isika eo amin'ny zavatra tenenintsika sy ny fifandraisantsika. Tena marina izany rehefa misy zavatra tsy ekentsika. Nampianatra ny Mpamonjy fa tokony ho tia ny fahavalontsika isika.<sup>13</sup> Manaraka izany torohevitra izany ny ankamaroan'ny mpikambana ato amintsika. Kanefa misy ihany ireo sasany izay manome lanja bebe kokoa ny fampibari-bariana ny hatezerany sy miziriziry amin'ny heviny toy izay hanaraka ny fomba fiainan'i Jesoa Kristy sy ny zavatra nampianariny. Manasa antsika tsirairay aho mba hahatakatra fa ny fanehoantsika fandavana no fomba enti-mandrefy raha toa ka manaraka na tsia ny Mpamonjy isika. Tsara ny mandà tsindraindray, saingy tsy mety ny fampisehoana toetra tsy mahalala fomba. Tsy ny herisetra sy fandrohana no fanehoana ny tsy fanekentsika. Raha toa ka mampiseho fitiavana sy fanajana isika na dia anatin'ny toe-javatra sarotra aza dia ho tonga bebe kokoa tahaka an'i Kristy.

Ny fampanantenan'ny Mpamonjy ny Fanahy Masina tamin'ny Apôstôly dia manan-danja lehibe amin'ny fahatakarana ny anjara andraikitra faran'ny ambony izay hazonin'ny Fanahy Masina, mpikambana fahatelo ao amin'ny Andriamanitra. Ny Fanahy Masina dia olona fanahy, ilay Mpananatra izay mijoro ho vavolombelon'ny Ray sy ny Zanany, sy manambara ny fahamarinan'ny zavadrehetra ary manamasina ireo izay nibebaka sy natao batisa. Antsoina hoe Fanahy Masin'ny Fampanantenana koa Izy, ary noho izany dia manamafy eo

anoloan'Andriamanitra ireo fihetsika tsara atao, ary ireo ôrdônansy sy fanekempihavanana ataontsika tsirairay avy.<sup>14</sup> Ireo izay nofehezina tamin'ny alalan'ny Fanahy Masin'ny Fampananatenana dia mandray izay rehetra anan'ny Ray.<sup>15</sup>

Miaina ao anatin'ny tontolo be tabataba sy fifanolanana isika izay ahafahana mijery sy mihaino vaovao na mozika na koa zavatra tsy misy dikany isan'ora. Raha toa ka te-hanana ny fitarihan'ny Fanahy Masina isika dia tokony hitady fotoana hakana aina kely, hisaintsainana, hivavahana ary hiainana mba hahatonga antsika ho mendrika handray sy hanatanteraka zavatra nobitsihany. Hahasoroka ireo fahadisoana lehibe isika raha manaraka ny fampitandremanay. Tombotsoa manokana ho antsika mpikambana ny mandray fahazavana sy fahalalana avy Aminy mandrapitataovonon'ny andro.<sup>16</sup>

Ilay sorompanavotana nataon'ny Mpamonjy tao Getsemane sy teo amin'ny hazo fijaliana dia ohatra lehibe ho antsika. Niaritra fijaliana ara-tsaina, ara-batana ary ara-panahy izay tsy takatry ny saintsika Izy. Tao amin'ny saha no nivavahany tamin'ny Ray nanao hoe: "Raiko ô, raha azo atao, dia aoka hoesorina amiko ity kapoaka ity; nefa aoka tsy ny sitrapoko anie no hatao, fa ny Anao."<sup>17</sup> Amin'ny maha-mpanaradia Azy antsika dia hisy ireo fotoana hitsapana sy hanenjehana ary hanesoesoana antsika tsy ara-drarin'ny sy hiatrehantsika ny fitsapana ara-batana sy ara-panahy izay ho heverintsika fa tsy ho zakantsika, ary hizakantsika ny kapoaka mangidy izay hangatahintsika ny halalana izany amintsika. Tsy misy na dia



iray aza tsy ho tratran'izany.

Miomana amin'ny Fiavian'ny Mpamonjy Fanandroany isika. Milaza mazava ny soratra masina fa tsy misy mahafantatra ny fotoana hitrangan'izany. Ny soratra masina dia tena milaza amintsika fa amin'ny andro farany dia hiatrika "horohoron-tany, amin'ny toerana maro"<sup>18</sup> ary ireo "onjandranomasina miantoraka any ankoatry ny morony"<sup>19</sup> isika ankoatry ny kapoaka mangidy hozakaintsika.

Vao haingana no nitranga tany amin'ny toerana maro toy ny tany Chili, Haiti ary ireo Nosy Pasifika ny horohorontany sy tafodranomasina mahery sy avo nandravarava. Herinandro vitsivitsy lasa izay izaho sy ny Eveka Mpiahy H. David Burton, ary ny Loholona Tad R. Callister dia nanana fahafahana nihaona tamin'ireo Olomasina izay nanana olona maty tao amin'ny fianakaviany vokatry ny tafodranomasina mahery sy avo izay nahazo ny morony atsinanan'i Samoa tamin'ny Septambra lasa teo. Hipoka tanteraka ilay trano fivorian'ny Fanasan'ny Tompo ary nampihetsi-po tokoa ilay fotoana. Afaka nanome toky ireto mpikambana mendrika ireto izahay fa vokatry ny Sorompanavotan'i Jesoa Kristy, dia ho afaka ny hiaraka amin'ireo olon-tiany izay nisarakana taminy indray izy ireo.

Teo am-pitondrana fiara ny filohan'ny tsatôka, Sonny Purcell, no nahita ilay onja avo be izay tany avy teny an-dranomasina mbola lavidavitra. Nampanenoiny ny kilaksônana'ny fiaran'ny ary nosakanany ireo ankizy teny an-dalana handeha hianatra ka nasainy nihazakazaka hamonjy toerana avoavo kokoa sy azo antoka arak'izay vitany. Nanaraka ny torolalany ireo ankizy. Nanohy namily haingana dia haingana izy, naka ny zanany vavy efa-taona dia nampiditra azy tao anaty fiara, ary niezaka nandeha tany amin-dreniny. Mbola tsy tonga tany amin-dreniny izy dia nafaohan'ny rindrin-drano ny fiaran'ny ary natsipin'izany teny amin'ny 91 metatra lavitra ka tafapetraka tambonin'ny hazo iray. Nihazakazaka niaro ny zanany vavy teo ambonin'ny fiara izy ary avy eo dia nilomano hamonjy ny reniny izay nihazona mafy teo amin'ny sampan-kazo iray hafa akaikin'ny tranon-dry zareo. Niezaka mafy nilomano niaraka taminy izy hamonjy ilay





fiara sy hiarovan-tena. Tsy dia betsaka no tsara vintana tahak'izany. Tsy nam-potoana hamonjena toerana avoavo kokoa izy ireo mba hahazoana fiarovana. Maro ireo namoy ny ainy, indrindra ireo zazakely sy ireo zokiolona.

Nolazainay ireo fianakaviana Samoana fa naneho ny fitiavany sy ny fiahiany ary nivavaka ho azy ireo ny mpikambana rehetra manerana an'izao tontolo izao ary nandray anjara tamin'ny fanomezan'ny fifandian-kanina sy ny fanampiana ny sahirana ho an'ireo mpikambana sy ireo mpifanolobodirindrina aminy. Mitovy amin'izany koa ny natao ho an'ireo mpikambana sy ireo mpifanolobodirindrina amin'izy ireo tany Chili sy Haiti. Manao izany isika satria manaraka an'i Jesoa Kristy.

Niseho niharihary teo amin'ireo fianakaviana Samoana rehefa nihaona tamin'izy ireo izahay ny lanjan'ny dikan'ny fiakarana ambonimbony kokoa ara-panahy sy fananana fiainana tsaratsara kokoa ary ny fifikirana mafy amin'ireo ôrdônansin'ny famonjena. Ny ohatry ny Mpamonjy sy ny fiainany dia mampianatra antsika mba hisoroka ny lalana ambany eo amin'ny lafiny arapanahy izay hibahanan'ny zavatr'izao tontolo izao. Teo am-pandraisana ny tanan'ireo mpikambana taorian'ny fivoriana aho dia nisy rahavavy iray nilaza tamiko fa mbola tsy tany amin'ny tempoly ny fianakaviany kanefa namony zanakavaviny iray izy ireo. Sady nirotsaka ny ranomasony no nilaza izy fa ankehitriny ny tanjony dia ny hanomana ny tenan'izy ireo amin'ny

ôrdônansy masin'ny tempoly mba hafahany hiaraka mandrakizay.

Rehefa nisaintsaina ny zavatra nolazain'izany rahavavy izany aho sy nandinika ny zava-mitranga eto amin'izao tontolo izao ankehitriny dia nahatsapa fahamehana aho hanome anareo tsirairay avy torolalana hikatsaka toerana avo kokoa—dia ny toeram-pialofana sy fiarovana mandrakizay atolotry ny tempoly.

Tamin'ny Alahadin'ny Paska, 3 Aprily 1836, herinandro taorian'ny nanokanana ny Tempolin'i Kirtland, dia nikarakara ny fizarana ny Fanasan'ny Tompo ho an'ny mpikambana ny Roambinifololahy. Taorian'ny fivoriana nivavahana mangina sy maharitra, dia niseho tamim-boninahitra tamin'ny Mpaminany Joseph sy Oliver Cowdery ny Mpamonjy ary tamin'ny alalan'i Mosesy, Elia, sy Elijà no namerenany ireo fanalahidin'ny fisoronana fanampiny ary isan'izany ny fahefana masin'ny famehezana izay mampiray ny fianakaviana hatramin'ny mandrakizay.<sup>20</sup>

Ankehitriny amin'ity marainan'ny Paska ity, dia mifaly tamin'ny zavatra rehetra nataon'ny Mpamonjy isika. Nataony izay ahafahantsika tsirairay avy hahazo ny famonjena sy ny fisandratana ho an'ny tenantsika. Kanefa isika, tahaka ireo ankizy Samoana, dia tokony hihazakazaka arak'izay haingana vitantsika mankany amin'ny toerana avoavo kokoa izay natolony hahazoana fiarovana sy fiadanana.

Fomba iray hanaovantsika izany ny

fanarahantsika ny fampianaran'ny mpaminany velona, ny Filoha Thomas S. Monson. Izy dia ohatra tena tsara halain-tahaka amin'ny fanarahana ny Mpamonjy.

Amin'izao marainan'ny Paska be voninahitra izao, dia mibahana ato antsaiko ireto teny sarobidy nosoratan'i Eliza R. Snow ireto, izay mpanompo mahatoky irain'ny Famerenana amin'ny laoniny.

*“Endrey voninabitra be,  
Fanavotana re.  
Fitiavana, famindram-po,  
No tafaraka soa!”<sup>21</sup>*

Mizara ny fijoroako ho vavolombelona amin'ny maha-apôstôly ahy aho fa velona i Jesoa Kristy ary Izy no Mpamonjy sy Mpanavotra an'izao tontolo izao. Nanome ilay lalana mankany amin'ny fahasambarana marina Izy. Izany no ijoroako ho vavolombelona amin'ny anaran'i Jesoa Kristy, amena. ■

#### FANAMARIHANA

1. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, boky nivoaka faha-3 (1916), 594.
2. Lioka 22:19.
3. Jereo Jaona 13:34–35.
4. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 603; jeroe koa Jaona 14:16–17.
5. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 613.
6. Jereo 2 Nefia 9:6–24
7. *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 49; jeroe koa Fotopampianarana sy Fanekempihavanana 20:22–25.
8. Frederic W. Farrar, *The Life of Lives—Further Studies in the Life of Christ* (1900), p. 209.
9. Jereo Gordon B. Hinckley, “This Glorious Easter Morn,” *Ensign*, Mey 1996, 65–67 sy Gordon B. Hinckley, “The Symbol of Our Faith,” *Liabona*, Apr 2005, 2–6.
10. Jereo 3 Nefia 18: 1–11.
11. Jereo Môsià 3:19.
12. Môsià 18:8–10; Fotopampianarana sy Fanekempihavanana 20:37,77–79.
13. Jereo Matio 5:44.
14. Jereo Fotopampianarana sy Fanekempihavanana 132:7.
15. Jereo Romana 8:16–17; Efesiana 1: 13–14; Fotopampianarana sy Fanekempihavanana 76: 51–60.
16. Jereo Fotopampianarana sy Fanekempihavanana 50:24.
17. Matio 26:39.
18. Matio 24:7, Dikan-tenin'i Joseph Smith—Matio 1:29.
19. Fotopampianarana sy Fanekempihavanana 88:90.
20. Jereo Fotopampianarana sy Fanekempihavanana 110.
21. “Endrey fahendrena, fitia” *Fibirana sy ny Hiran'ny Ankizy*, p. 37.